

N

naama Yhden palstan kasvokuva lehdessä.

naamakirja ks. face book

naapurioikeudet ks. lähioikeudet

NAB Mainosten, radioasematunnusten ja erilaisten tehosteiden ulosajamisessa käytettävä kasettinauhuri, joka käytön jälkeen kelautuu automaattisesti takaisin alkukohtaan.

naistenlehti ks. aikakauslehti

nakkiuutiset Julkisuden henkilöiden yksityiselämän raportointi mediassa ("kuka oli kenenkin kansa nakkikioskilla").

napsterisaatio Äänitiedostojen, kuten musiikin levittäminen internetin kautta ilmaiseksi (*Napster*-yhtiön mukaan).

narkoottinen dysfunktio Mediayleisön vaipuminen apatiaan voimakkaasti laajentuneen mediatarjonnan seurauksena.

narraatio Esitettävän jutun tai kerrottavan tapahtuman selostaminen.

narraattori Elokuvan tai tv-jutun taustakertoja, joka ei itse esiinny esittämässään tarinassa.

narratiivi Kertomus tai tarina menneestä, usein elämäntarinana, joka usein noudattaa klassista alku-keskikohta-loppu -kaarta. ja jossa asiat ja tapahtumat seuraavat toisiaan lineaarisessa järjestyksessä. Tutkijoiden mukaan tulevaisuudessa eletään "tarinoiden yhteiskunnassa", jossa tarinoita tuottavat paitsi media myös organisaatiota tarkoituksena sitouttaa yleisöään.

narrowcasting Sanomien lähettäminen jollekin pienemmälle erityisyleisölle. Varsinkin digitaaliset mediat mahdollistavat hyvin pienelle, yksilöllisiä piirteitä omaavalle joukolle tapahtuvan lähetystoiminnan. Vastaanottajat voivat olla jakaantuneet omiksi ryhmikseen esimerkiksi harrastusten, koulutuksen, ammattialan tai kulutusedellytysten perusteella. Termiä käytetään vastakohtana yleisradiotoiminnalle tyypilliselle "laajalähetykselliselle" *broadcasting*-käsitteelle.

narsistinen identifikaatio Katsojan samastuminen elokuvan roolihahmoon, joka edustaa katsojalle hänen egoideaaliaan. Egoideaaliin identifioituminen tuottaa mielihyvää, koska katsoja voi tuntea itsensä vahvemmaksi.

nauhakartta Äänitteiden sisällöstä kertova luettelo, jonka perusteella ohjelmaan tulevat kohdat leikataan ja kopioidaan. Nauhakarttaan merkitään mukaan otettavien kohtien alku- ja loppusanat ja mitatut kestot sekä kohtien paikat äänitteessä, esimerkiksi karttuvan keston avulla.

naururaita Televisiosarjan hauskojen kohtien korostaminen lisäämällä niihin keinotekoisesti erilaisia yleisön reaktiota, naurua, aplodeja ja huudahduksia.

navigointi Epälineaarinen liikkuminen verkossa tai virtuaalisessa ympäristössä teoksesta itsestään saatavien signaalien tai merkkien perusteella.

navigointipalkki Verkkosivulla oleva linkkien kokonaisuus, jonka yksittäisten linkkien kautta voidaan liikkua sivuston eri asiakokonaisuuksien sisällä.

near-video-on-demand Elokuvakanava, jossa sama ohjelma alkaa tietyn väliajoin, jolloin tietyn ohjelman katsomisen voi aloittaa käytännössä koska tahansa.

needle-down fee Elokuvayhtiön elokuvassaan käyttämistä tehosteäänistä niiden tuottajalle maksama tekijänoikeudellinen korvaus. Toiminnan alkuvaiheessa myytävät äänet oli tallennettu äänilevyille.

needle-drop fee ks. needle-down fee

needle time Sovittu enimmäisaika radioasemalle levytetyn musiikin soittamiseksi.

neekeri 1) Painomusteen värjäämistä sanomalehden toimittajista käytetty nimitys. Nimitys elää yhä joidenkin journalistiyhdistysten julkaisemien vappulehtien nimissä. 2) Kuva-alassa haluttua varjokohtaa tai kameran linssiä varjostava henkilö tai esine.

negatiivi Valotuksen ja kehityksen jälkeen filmille syntynyt kuva, jossa kuvattavan vaaleat osat näkyvät tummina ja päinvastoin.

nekrologi Kuollutta henkilöä käsittelevä muistokirjoitus lehdessä.

neliö ks. yliö

neljäs valtiomahti Näkemys joukkoviestinnän ja erityisesti lehdistön, yhteiskunnallisesta roolista lainsäädäntö-, toimeenpano- ja tuomiovaltaa tasapainottavana vallankäyttäjänä valvomassa yhteiskunnallista vallankäyttöä ja harjoittamassa *vahtikoiran* rooliaan. Ilmaisulla on haluttu korostaa tiedonvälityksen itsenäistä ja riippumatonta asemaa yhteiskunnassa, vaikka käytännössä median taloudellisesti sidokset vaikuttavat ainakin jossain määrin joukkoviestinnän sisältöön. Koko joukkoviestinnän olemassaolo neljäntenä valtiomahtina on haluttu kieltää, koska median suhteita yhteiskuntaan ei ole määritelty. Toisaalta aseman edes jonkin tasoinen "virallistaminen" saattaisi synnyttää riippuvuussuhteen median ja yhteiskunnallisten instituutioiden välille ja vaikeuttaa joukkoviestinnän mahdollisuuksia toimia itsenäisesti. Ilmaisua käytettiin ensimmäisen kerran Englannin parlamentissa, jossa kolme muuta valtiomahtia viittasivat kirkolliseen valtaan (*Lords Spiritual*), tuomiovaltaan (*Lords Temporal*) ja alahuoneeseen (*Commons*).

neorealismi Italiassa toisen maailmansodan jälkeen syntynyt elokuvan tyyliä, jossa korostettiin henkilöiden todellista elämää, autenttisia miljöitä ja sosiaalista kantaaottavuutta.

netiketti Epävirallinen sopivaisuussäännöstö, joita tietoverkkojen käyttäjien yleisesti toivotaan noudattavan.

netti ks. tietoverkko

nettiavaruus Internet-tietoverkko sisältöineen.

nettidissidentti Toisinajattelija, joka käyttää internetiä ajatustensa esittämiseen ja kansainväliseen yhteydenpitoon. Toiminta ja sen estäminen on yleistä maissa, joissa ei ole sanan- tai ilmaisunvapautta. Monessa tällaisessa maassa toimii erityinen "nettipoliisi", jonka tehtävänä on seurata ja estää kumouksellisiksi koettujen nettisivujen käyttöä.

nettilukko Suodatinohjelma, jonka avulla on mahdollista estää pääsy etukäteen tehtyjen avainsanamääritysten pohjalta tietyille haitallisille, esimerkiksi pornografiaa tai väkivaltaa sisältäville verkkosivuille. Verkkosivujen sisältöjä tutkivat ohjelmaa ja etsii niiltä kiellettyjä sanoja tyyliin porno tai seksi.

nettinen Kutsumanimi tietoverkossa verkkolehdestä julkaistavalle lyhyelle uutiselle.

nettiosoite ks. verkko-osoite

nettipalvelu ks. verkkopalvelu

nettipuhelin ks. verkkopuhelin

nettipäiväkirja ks. verkkopäiväkirja

nettisivu ks. verkkosivu

nettisivusto ks. verkkosivusto

nettolevikki Tilattujen tai irtonumeroina myytyjen lehtien kappalemäärä tiettyä ajanjaksona. Nettolevikki rakentuu kokonaisjakelusta, josta on vähennetty lehden ylijääneet, palautetut, vaihdetut, arkistoidut ja vapaakappaleet.

nettolukijamäärä ks. bruttolukijamäärä

nettopeitto 1) Tunnusluku sille, kuinka suuri osa kohderyhmästä on nähnyt tai kuullut mainoksen vähintään kerran. 2) Median bruttopeitto, josta on vähennetty medioiden päällekkäisyydet. Nettopeitto on näin ollen luku, joka osoittaa kuinka suuri osa kohderyhmästä tavoitetaan kun jokainen tavoitettu katsoja tai lukija otetaan huomioon vain kerran.

network Yhteistä ohjelmaa usein samanaikaisesti lähettävien radio- tai tv-asemien joukko.

network O&Os (*owned and operated*) Network-järjestelmässä ohjelmia lähettävät paikalliset asemat, jotka ovat järjestelmän omistamia ja operoimia.

newbie Aloitteleva ja kokematon tietokoneen tai internetin käyttäjä.

new journalism ks. uusi journalismi

news aid Uutistoiminta, jonka tarkoituksena on herättää mediayleisön mielenkiintoa ja avustustoimintaa onnettomuuden uhrien tai muuten puutteellisissa oloissa elävien ihmisten auttamiseksi.

newsbar ks. uutisnauha

newsbreak 1) Uutisarvoinen tapahtuma. 2) Television lyhyt uutiskatsaus.

news conference ks. tiedotustilaisuus

news doctor ks. uutistohtori

news flash Jonkin tärkeän, äkillisen asian uutisointi radiossa tai televisiossa keskeyttämällä lähetettävä ohjelma.

news frameworks Uutisarvoisten asioiden määrittäminen ja niiden koskevan uutistoiminnan ohjaaminen yksittäisessä toimituksessa.

news gap ks. uutisaukko

news group ks. keskusteluryhmä

news hawk Slangitermi sanomalehden miespuoliselle reportterille.

news hen Slangitermi sanomalehden naispuoliselle reportterille.

news hole Journalistiselle aineistolle varattu sanomalehden tila.

newshound Slangitermi sanomalehden uutistoimittajasta.

news magazine 1) Ajankohtaisiin uutistapahtumiin, niiden analysointiin ja taustoihin keskittyvä viikkolehti. 2) *Makasiiniohjelma*.

news man 1) Lehtimyyjä (historiallisesti). 2) Toimittaja.

news management ks. julkisuudenhallinta

newsletter ks. uutiskirje

news reel ks. elokuvakatsaus

news-talk program Radiosta televisioon luontevasti siirtynyt ohjelmaformaatti, jossa suorassa lähetyksessä keskustellaan valikoiduista ajankohtaisista uutisaiheista. Ohjelma sisältää usein myös säätietoja, julkishaastatteluja ja vieraillevien taiteilijoiden esityksiä.

NIB (*news in brief*) Lyhyesti-uutispalsta.

nickelodeon Ensimmäisten elokuvaesitysten historiallinen nimike. Lipun hinta oli nickel (kymmenen penceä).

nidonta Kirjan kokoaminen ja valmistaminen pehmeisiin kansiin.

nimettömyyspalvelin ks. anonyymipalvelin

nimike Julkaisun (kirjan tai lehden) nimi.

nimipalvelin Palvelin, joka kertoo mistä IP-osoitteesta tietyn internet-osoitteen tiedostot löytyvät.

nimitysuutinen Lyhyt uutismaininta yrityksessä tai yhteisössä tapahtuneesta henkilönimityksestä. Nimitysuutinen julkaistaan usein omalla (talous)palstallaan.

nimiö 1) Sivun yläreunasta erotettu alue, jossa on lehden logotyyppinen titteli ja päiväystiedot. Etusivun nimiö on yleensä sisäsivujen nimiötä suurempi. 2) Painotuotteen ensimmäiselle sisäsivulle, nimiölehteen, painettu teksti, joka ilmaisee julkaisun nimen sekä mahdollisesti myös sen tekijän, julkaisijan ja painopaikan.

nippu Lehtijoukko, joka sisältää kaikki tai osan tietyllä jakoalueella jaettavista lehdistä.

nippuosoite Sanomalehtinipun päälle asetettu kuljetuksien ja jakamisen ohjaustietoa sisältävä osoitelehti.

no comments Kiusallisten kysymysten kohteeksi joutuneen henkilölähteen vaikenemista kuvaava journalistinen tiedonhankintatilanne.

nojatuolijournalismi Erityisesti ulkomaan uutisille tyypillinen journalismin muoto, jossa toimittaja raportoi asioista fiktiivisesti, vääristyneesti tai käyttämällä epäluotettavia tai tekaistuja lähteitä sen sijaan, että olisi itse seurannut raportoimiaan tapahtumia.

no motion Animaationa toteutettu trikkikuvaus osana luonnollisesti kuvattua elokuvaa tai tv-sarjaa. No motion on tyypillistä erilaisia jättiläishirviöitä (esimerkiksi dinosauuksia) sisältävissä elokuvissa, jossa hirviöitä liikkuvat filmin taustalla päähenkilöiden taistellessa tai paetessa etualalla.

non fiction novel ks. epäsepite

non-lineaarinen editointi Tietokoneella tai työasemalla tehtävä muokkaus, jossa materiaali on siirretty nauhalta kovalevylle. Non-lineaarinen editointi mahdollistaa ohjelman rajattoman muokkauksen, koska siinä käsitellään ainoastaan viittauksia materiaalin. Valmis ohjelma siirretään nauhalle lineaarisessa muodossa.

nonlineaarinen editointi Tietokonepohjainen editointi, jossa otokset voidaan raakakäsitellä valmiiksi etukäteen. Kohtaukset koostetaan otoksista, joiden paikkaa ja kestoja voidaan muuttaa editoinnin kuluessa.

nonparelli ks. keili

nonstop Tauotta, yhtämittaisesti esitettävä (usein piirretty) elokuva.

noodi Tietojen kokonaisuus, joka voidaan sisältönsä puolesta esittää yksinään tai osana toista kokonaisuutta ilman että tietokokonaisuuden merkitys muuttuu toisenlaiseksi. Tekstin pienin noodi on yksittäinen virke, verkkopalvelussa yksittäisen noodin muodostaa yleensä verkkosivu.

normilähteet ks. journalistiset normilähteet

nosto 1) Äänenvoimakkuuden lisääminen radio- tai televisio-ohjelmassa. 2) Optinen efekti, joka vähitellen kirkastaa tummaa taustaa tai taustaväriä vasten olevaa kuvauskohdetta.

nosturiajo Kameran liikuttaminen erityisen kameranosturin avulla.

noteeraus Lista ihmisiä tai tuotteita, joiden asemaa tai kehityssuuntaa media jutussaan arvioi.

not for attribution ks. journalistiset lähdekoodit

not to be used from this source ks. journalistiset lähdekoodit

novella Lyhyt (romaanin lyhyempi mutta novellia pitempi) kertomus.

noutolehti Maksuton lehti, jota ei ilmaisjakelulehden tavoin jaeta kotitalouksiin, vaan lukijat voivat poimia lehden mukaansa erillisistä noutopisteistä kuten kauppaliikkeistä tai kadun varrelta. Noutolehti voi olla paikallisia asioita uutisoiva kaupunkilehti tai organisaation julkaisema ja niiden omista toimipaikoista mukaan poimittava asiakaslehti.

nukkujaefekti Yleisö reaktio viestiin, joka ei ole välittömästi ilmeinen ja joka nopeasti unohtuu.

numero Kerralla painetut sanoma- tai aikakauslehden kappaleet.

numeron elinkaari Ajanjakso, joka lehden yksittäiseltä numerolta on arvioitu kuluvan maksimaalisen yleisön saavuttamiseksi. Sanomalehdellä elinkaari on muutama päivä, viikkolehdeillä viitisen viikkoa ja kuukausijulkaisulla vajaan kolme kuukautta.

nuortenlehti ks. aikakauslehti

näkymättömyys Joidenkin vähemmistöjen tai väestöryhmien vähäinen esilläolo mediajulkisuudessa ja tästä johtuva mediayleisön enemmistön puutteellinen tietämys heidän asioistaan.

näkökulma 1) Elokuvallinen esitystapa, jonka avulla pyritään kertomaan henkilön käsitys jostakin asiasta tai henkilöstä. Näkökulma voi olla havainnollinen (jonkun visuaalinen näkökulma), käsitteellinen (jonkun maailmankatsomus) tai intresseihin liittyvä (jonkun henkilökohtaiset edut). 2) Käsiteltävien asioiden tarkastelutapa journalistisessa työssä.

näkökulmaotos Elokuvan esittämän henkilön katseeseen perustuva otos. Näkökulmaotos liittyy rakenteeseen, jossa ennen varsinaista näkökulmaotosta nähdään henkilön katseen kiinnittävän

johonkin. Sitten seuraa näkökulmaotos ja viimein uusi otos katsovasta henkilöstä. Näkökulmaotos voi paljastaa jotakin henkilön sisäisestä tilasta.

näköislehti Verkossa julkaistu paperisen lehden näköisversio, jonka lukeminen perustuu layoutin silmäilyyn ja sivuilta luettavaksi valittujen yksittäisten juttujen suurentamiseen näyttöruudulla. Näköislehden verkkoversion avulla pyritään vähentämään jakelukustannuksia erityisesti lehden päälevikkialueen ulkopuolella, kuten ulkomailla.

näköispainos Painotuotteen tarkka jäljennös.

näköradio Television varhainen nimitys 1950-luvulla Suomessa. Laitetta yritettiin havainnollistaa entuudestaan tutun mediateknologian avulla, ja radio oli tällöin lähin ja loogisin rinnastuskohde. Televisio vakiintui pikkuhiljaa yleistymisensä myötä myös suomalaiseen termistöön.

näyttöpäätte Tietokonejärjestelmässä käytettävä, usein vuorovaikutteinen laite tietojen syöttöä, muokkausta, tarkastelua sekä järjestelmän ohjausta varten.

näyttöpäätteuutiset ks. uutisruutu

näytösjulkisuus Poliittisen mediajulkisuuden ilmiö, jossa korostuu näytösluonteinen julkisuus aidosti vaihtoehtoja punnitsevan kansalaiskeskustelun kustannuksella. Poliitikkojen järjestämät tiedotustilaisuudet, kättelyt ja yhteisposeeraukset palvelevat samanlaista tarkoitusta kuin aiemmat hallitsijoiden matkoista ja tapaamisista kertovat maalaukset. Vallankäyttäjät vahvistavat valtaansa näyttäytymällä mediassa kansalle, jolle jää vain mykän todistajan rooli.

nörtti Tietokoneista ja tietoverkoista innostunut ja niiden parissa poikkeuksellisen paljon aikaa viettävä, mutta sosiaalisesta elämästä vieraantunut henkilö.